

2020-10-12

Förslag ang. nämndernas processbehörighet

Förslaget innebär att en ny skrivning tas in det nämndgemensamma reglementet. Processbehörigheten för en *nämnd* anges ibland i speciallagstiftningen (Se exempelvis 10 kap. 2 § SoL, 4 § LVU, 11 § LVM, 3 kap. 5 § FB, 10 kap. 18 § FB, 11 kap. 15 § FB, 19 kap. 7 § FB).¹ Andra gånger är det *kommunen* som har processbehörigheten enligt speciallagstiftningen (Jfr. 13 kap. 10 a § PBL, 22 kap. 6 § MB, 25 kap. 11 § skollagen). Man måste också skilja på en *nämnds* ev. rätt, enligt speciallagstiftningen, att överklaga ett beslut å ena sidan och rätten att föra *kommunens* talan å andra sidan. Genom förslaget kommer varje nämnd få en bättre möjlighet att företräda och föra kommunens talan i mål och ärenden hos domstolar och andra myndigheter.

I fråga om nämndernas mandat att processa rent civilrättsligt är det viktigt att kommunstyrelsen blir informerad och har mandat att överlåta processen till nämnden. Det krävs därför att kommunstyrelsen lämnar sitt medgivande innan nämnden kan föra kommunens talan civilrättsliga tvistemål. Om det är stora ekonomiska värden eller andra skyldigheter som i en tvistemålsprocess kan drabba kommunen är det viktigt att kommunstyrelsen har möjlighet att leda ärendet och fatta nödvändiga beslut. Det kan handla om att styrelsen anser att ärendet bör överlåtas till ett särskilt ombud, att ärendet kan hanteras av nämnden i fråga eller att styrelsen själv väljer att företräda kommunen. Beslutet om medgivande kan delegeras; förslagsvis till sektorchef eller jurist på sektor Styrning och stöd.

Nämnderna ges också en behörighet att företräda kommunen gentemot fysiska och juridiska personer. Första stycket i bestämmelsen rör framförallt förvaltningsrättsliga processer medan andra och tredje stycket hanterar civilrättsliga mellanhavanden. I ett tvistemål där rättegångsbalken tillämpas är det alltid *kommunen* som är part (Jfr. 11 kap. 2 § rättegångsbalken). I andra domstolsärenden kan det dock vara den enskilda nämnden, om lagen om domstolsärenden är tillämplig.²

---

¹ Detta är vanligt när lagstiftaren, i lag eller annan författning, har ålagt en kommun att ha en särskild nämnd för ett visst ändamål. I det läget brukar lagen direkt ge nämnden behörighet att på kommunens vägnar överklaga och föra kommunens talan.

² Jfr. 11 § lag (1996:242) om domstolsärenden.

När det gäller laglighetsprövningar framgår det av 13 kap. 10 § kommunallagen att vid tillämpning av förvaltningsprocesslagen ska kommunen, den gemensamma nämnden eller kommunalförbundet anses som *part*. Nämnderna behöver därför behörighet att få företräda kommunen, som part i lagprövningsärenden, när nämndens eget beslut överklagas genom laglighetsprövning.³ I regeringens proposition till en ny kommunallag anges i författningskommentaren att ”*det organ som fattat det överklagade beslutet ska anses vara part vid tillämpning av förvaltningsprocesslagen*”. Denna kommentar stämmer inte överens med vad lagrummet föreskriver, nämligen att *kommunen* är part vid tillämpning av förvaltningsprocesslagen.⁴ Detta torde vara en felskrivning i propositionen, eftersom författningskommentaren innebär att nämnden skulle vara att anse som part vid en laglighetsprövning av nämndens beslut. I en äldre proposition hade regeringen en annan uppfattning; nämligen att kommunen är part när en nämnd har fattat beslut som kan laglighetsprövas.⁵

Förslag på skrivning i det gemensamma reglementet:

Varje nämnd har, inom ramen för sitt verksamhetsområde, rätt att själv eller genom ombud företräda och föra kommunens talan i mål och ärenden hos myndigheter och domstolar, om inte lag eller annan författning eller särskilt beslut från kommunfullmäktige föreskriver annat.

Varje nämnd har också behörighet att, själv eller genom ombud, företräda och föra kommunens talan i civilrättsliga tvistemål hos allmän domstol efter medgivande från kommunstyrelsen.

Utöver vad som föreskrivs i första och andra stycket har varje nämnd behörighet att, inom sitt verksamhetsområde, företräda kommunen gentemot fysiska och juridiska personer som riktar enskilt anspråk eller andra krav mot nämnden eller kommunen som sådan.

Inom ramen för behörigheten i andra och tredje stycket har nämnden rätt att med bindande verkan ingå förlikning, sluta avtal, avskrivna fordran och anta ackord.

Om en nämndens beslut överklagas enligt 13 kap. kommunallagen ankommer det på nämnden att föra kommunens talan i målet.

---

³ Beslut, som inte kan överklagas enligt 13 kap. KL [se 13 kap. 3 § KL], är s.k. förvaltningsbesvär. I dessa ärenden är det förvaltningsmyndigheten, nämnden, som ska anses vara den enskildes motpart (Jfr. 7 a § förvaltningsprocesslagen)

⁴ Prop. 2016/17:171 s. 445.

⁵ Prop. 1996/97:105 s. 122.

Filip Henriksen
Jurist
Sektor styrning och stöd